

MALE FRIENDLY

Veronika Krahulíková

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika KRAHULÍKOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **INSPIROVANÉ MUŽEM**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 8 ks modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů. Celou práci také odevzdat na cd-rom v elektronické podobě.
Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace, vše formát A4. Odevzdejte ve 3 stejnopisech v pevné vazbě.

Rozsah práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

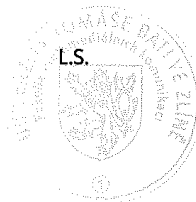
Seznam odborné literatury:

Móda – Dějiny odívání 18., 19. a 20. století (Nakladatel SLOVART, rok vydání 2003)
Od empiru k druhému rokoku (Ludmila Kybalová, Nakladatelství NLN s.r.o., rok vydání 2004)
Coco Chanel (Edmonde Charles – Roux, rok vydání 1993)

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Mária Štraneková
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: 11. ledna 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2010

Ve Zlíně dne 11. ledna 2010

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ..... 22. 2010 .....

.....
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnožení.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V mé bakalářské práci se zabývám otázkou transformování prvků pánské módy 19. století do dámského oděvu dnešní doby. Co mě přivedlo k tomuto tématu, bylo hledání souvislostí a vztahů mezi jednotlivými prvky a následné řešení otázek, jak tyto vztahy narušit nebo pozměnit. Mou snahou bylo vytvořit kolekci, která bude variabilní, nositelná a kde se bude v ženské kráse odrážet náznak mužské elegance a hrdé povahy dandyho.

Klíčová slova: transformace, pánský oděv, hra, dandy, variabilnost

ABSTRACT

In my work I deal with the issue of transforming elements of men's fashion of the 19th century to women's clothing in this time. What led me to this topic, was search the connections and relationships between elements and the subsequent issues, how these relationships could be affected or changed. My intention was to create a collection that will be flexible, wearable and where it will reflect in feminine beauty a hint of male elegance and the proud nature of dandy.

Keywords: transformation, male clothing, play, dandy, variability

Poděkovat bych chtěla v první řadě MgA. Marii Štranekové za ochotu, vstřícnost a odborné vedení této práce.

Poděkování patří také hlavně mé rodině a blízkým lidem za podporu a všestrannou pomoc.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ZAMYŠLENÍ NAD MÓDOU	10
2 PÁNSKÉ ODÍVÁNÍ 19.STOLETÍ	10
2.1 DANDYSMUS	12
2.1.1 George Bryan Brummell	13
2.2 PÁNSKÝ OBLEK	14
2.2.1 Frak, kalhoty	14
2.2.2 Vesta, košile, kravata	16
2.2.3 Dopňky, Materiály	18
3 UNISEX.....	19
3.1 COCO CHANEL	19
II PRAKTICKÁ ČÁST	20
4 HLAVNÍ MYŠLENKA KOLEKCE	21
4.1 VYUŽITÉ PÁNSKÉ PRVKY	22
4.2 MATERIÁL, BAREVNOST	22
4.3 POPIS TVORBY	23
ZÁVĚR	322
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	333
SEZNAM OBRÁZKŮ	344

ÚVOD

Male Friendly, pokud by se měl název přeložit doslovně, znamenalo by to Muž přátelsky. Základem pro toto téma je tedy muž, mužské prvky. Tento název vyplynul z toho, jak se dá mužské oblečení chápat, jak se dá k jednotlivým prvkům pánského oblečení přistupovat a jak se s nimi může pracovat. Proto friendly neboli přátelsky, tvořivě, s radostí.

V mé bakalářské práci se zabývám otázkou transformování prvků pánského oděvu 19. století do odívání dámského.

Na začátku teoretické práce bych nejprve ve zkratce představila své chápání módy. Teoretickou část potom věnuji historickému obrazu pánského odívání 19. století. Zaměřím se tedy na 19. století. Toto období jsem si vybrala především z důvodu opomíjení důležitosti pánského odívání v tehdejší době.

Poukážu na vznik pánského obleku, který se zformoval v tomto století a který se s určitými obměnami zachoval dodnes. Představím typ muže, který se prosadil v tehdejší společnosti, tedy muže dandyho, a především zakladatele dandysmu Georga Bryana Brummela, jeho prosazení pánského obleku, styl a způsob života, který neodmyslitelně patří k pánskému odívání 19. století. Rozeberu určité prvky pánského oděvu, které mi byly největší inspirací a ze kterých jsem vycházela: košili, vestu a kravatu, jejich vývoj v době dandysmu a jejich účel dnes. Poté se zaměřím na unisex, tedy převádění prvků pánského odívání do dámského oděvu. Uvedu jednu z předních módních tvůrců, která se zasadila o vstup pánských kalhot a celkově dalších pánských prvků do dámského odívání, a která tedy záměrně užila a prosadila unisexovou módu, Coco Chanel.

Po celkovém přiblížení doby, ze které jsem vycházela a jež mě nejvíce inspirovala, se budu snažit představit své pojetí tohoto tématu, jak nahlížím na určité prvky pánského odívání a jakým směrem vede má práce.

Téma zakončím přiloženou fotodokumentací a skicami.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZAMYŠLENÍ NAD MÓDOU

Móda ... je to určitý duch doby, jistá dobová obliba nejčastěji spojována s oblékáním, s oděvem celkově.

Dá se tedy říci, že co je nové, se může považovat za módní, co je překonané, se stává staromódním. Ovšem v dnešní době, kdy má člověk takovou svobodu projevu a prezentace sama sebe, můžeme také říct, že móda už není až tak jednoznačná a že spíše záleží na subjektivním pohledu každého z nás.

Oděv je natolik svázán s osobou, vlastně i osobností svého nositele, že jeho zařazení do určité kategorie ve smyslu čistě estetického nazírání je velmi obtížné. Módní normy se úzce dotýkají našeho estetického vnímání. V jejich přechodnosti je vždy znovu a znovu skryt příslib konečného ideálu krásy. Ochota, s níž mu pokaždé uvěříme, i když jsme znovu a znovu nuceni změnit svůj názor, svědčí o významu módy v životě lidské společnosti.[1]

2 HISTORIE

"Móda v Anglii není potěšením, ale povinností. Navíc čestnou..." (Stendhal)

19. století je dobou, kdy byl ještě oděv jednoznačně daný, kdy si obléct něco jiného nebylo přípustné. Představme si ve zkratce, co nám nejvíce charakterizuje jednotlivá období:

Empír - šaty převázané pod prsy s nabíranými rukávy. Biedermeier - útlý pas převázan stuhou, obrovské nabírané rukávy, odhalená šíje, sukně s kosticemi, jejíž délka sahala sotva po kotníky. Druhé rokoko - krinolíny, korzety, honosnost, přepych.

Ovšem představujeme si převážně ženu a její krásu. Odpovědi na otázku, kam se poděl muž, se nenachází ani tak v módě, kde bychom je dozajista hledali, ale právě ve společnosti.

Novým vynálezům, technice a moderním proudům v obchodním podnikání nemohla móda obrácená do minulosti stačit. [2]

Úloha muže ve společnosti se tedy nutně musela změnit. Po revoluci nastal odklon od rokokové přeplácenosti k prosté jednoduchosti. Pánská móda se odpoutala od dvorské módy. Neužívalo se už paruk, pudrování vlasů, třírohých klobouků a krajkových manžet.

Muži, kteří dříve soupeřili o nejnáročnější a nejokázalejší oděv, kteří často nosili i dámské části oděvu, na toto soupeření rezignovali. Bylo to právě změnou životního postoje muže v návaznosti na jeho nové postavení ve společnosti.

Změněná výroba a změněné formy životního stylu se podílely na vytváření nové módy v oblékání i nového hodnocení její společenské funkce. Okázalost vladařských úborů se změnila v rafinovanou preciznost na míru zhotovovaných oděvů. [3]

Pánské oblečení mohlo vypadat sice na první pohled stejně, ale společenské rozdíly byly přece jenom patrné. Svědčí o tom i záznam v knize Paní Bovaryová od Gustava Flauberta:

„ Podle svého rozdílného společenského postavení měli fraky, redingoty, saka, kazajky, poctivé fraky, obklopené veškerou rodinnou úctou a jež opouštěly skříň jen ve dnech slavnostních, redingoty s velikými šosy, vlajícími ve větru, s válcovitými límci, s kapsami ohromnými jako pytle, saka ze silného sukna, k nimž se obyčejně družila nějaká čepice olemovaná měděným proužkem na štítku, velmi krátké kazajky, mající na zádech dva knoflíky blízko sebe jako pár očí a jejichž šosy vypadaly, jako by byly vytesány z jednoho kusu sekerou tesařovou. Někteří také (ale ti budou ovšem posazeni k dolnímu konci stolu) měli nedělní haleny, jejichž límec byl na ramenou přeložen, záda nabrána v drobné záhyby a život stažen velmi blízko posazeným pasem. “

Móda jednoduše reagovala na politickou situaci a vynucovala si změnu životních priorit. Nejdůležitější aktivitou muže už nebyla jen společenská konverzace, zahálka a lenošení, ale právě naopak činný život. Tento nový život si vyžadoval také nové nároky na oděv. Prioritou už nebyla honosnost a okázalost oděvu, ale především funkčnost a elegance.

Muž tedy přenechává veškerou reprezentaci rodiny ženě a sám se zaměřuje na praktické věci jako vedení a spravování podniků. Hlavním typem moderního muže se stává dandy.

2.1 Dandysmus

Dandysmus představuje jeden ze způsobů vymezující kulturu vůči přírodě. Muž dandy se snaží skrze dokonalost, sebeovládání a eleganci proměnit sám sebe v umělecké dílo, dílo vznikající několik hodin před zrcadlem a šatníkem. Dandy věří jen v sám sebe, je dílem i stvořitelem a skrze umění se povznáší nad přírodu. K životu potřebuje jen jednu věc, a to je publikum. Potřebuje ty, kteří jej budou obdivovat, milovat, odsuzovat či nenávidět. Potřebuje být viděn. Touží se předvádět a ukazovat a to je vlastně cílem celého jeho bytí. Potřebuje, aby si jej lidé zapamatovali, aby se o něm mluvilo jak za jeho života, tak také po jeho smrti.

Pokud se jedná o dandyho a módu, mohlo by se na první pohled zdát, že celý dandysmus se od módy odvíjí, ovšem jak řekl Baudelaire:

„ ... pouze amatér si může myslet, že dandysmus je o stylu oblečení a o módě... “

Dandysmus je podle něj životní styl a souhlasí s ním i další teoretici dandysmu. Tudíž představa laika, že dandyho poznáme jen podle upraveného zevnějšku, není vždy přesná. Dandy se dá přirovnat k obrazu. Obraz také není jen o barvách, stejně tak dandy není jen o oblečení. Není tedy zajatcem módy, ale její inspirací.

Obrázek č.1

2.1.1. George Bryan Brummel

„Džentlmeni jsou proslulí svou nenápadností, skrytou elegancí a nikdy se nešňoří jako ženy.“ (George Bryan Brummel)

George Bryan Brummel, známý jako „Beau Brummel“, byl hrdým anglickým mužem módy a je celkově označován za zakladatele dnešního pánského obleku.

Beau Brummell se stal ve své době velmi oblíbeným u prince z Walesu a v jeho společnosti se objevoval velmi často. Proto mohl naplno ukázat svůj dobrý vkus v oblékání, který byl uznán i arbitrem elegance. Založil tedy pánskou módu, elegantní, šitou na míru, obsahující převážně tmavé obleky, dlouhé kalhoty a velmi zdobené a aranžované nákrčníky.

Tvrdil, že správný muž by se měl 5 hodin oblékat, a doporučoval nosit boty naleštěné šampaňským. Stejně tak populární se stala jeho úzkostlivá péče o zuby, denní holení a koupání.

Podle jeho slov se každý - nezávisle na majetku, původu nebo vzdělání - může stát gentlemanem, když bude nosit jednoduchý tmavý oblek s kravatou.

Brummell byl pravý dandy. Takový dandy měl být znužený, chladný a zaměstnaný pouze svým já, proto nemohl být zároveň malířem ani básníkem. Oskar Wilde se pokoušel být dandyem a zároveň literátem, ale právě spisovatelům a básníkům nebo jiným umělcům se stávalo, že když byli zasaženi múzou, natolik jí podléhali, že většinou nepsaná pravidla dandysmu porušovali. Mezi takovéto dandysty patřili i proslulé osobnosti kulturního světa jako Byron, Balzac nebo Baudelaire.

Obrázek č.2

2.2 Pánský oblek

Pro moderního muže se stal základem pánský oblek, jehož zakladatelem byl již zmíněný Beau Brummel. Tento oblek obsahoval především kalhoty, košili, vestu, vázanku a frak.

2.2.1 Frak, kalhoty

Frak vzniká již v 18. století jako úbor důstojníku. Roku 1760 si ho přisvojili i měšťané. V době biedermeieru je frak běžným oděvem a nosí se v barvách hnědých, zelených nebo modrých. Kolem roku 1850 se stává úborem společenským.

Dále se jako svrchník nosil redingot nebo carrick. U redingotu se zapínají knoflíky pouze do pasu, aby se zvýraznilo vypasování a štíhlost. Carrick byl dlouhý plášť s několika límci. Tweed, kabát rovného střihu ke krku, z lehké vlněné látky, se stal velmi moderní a s určitými obměnami se zachoval dodnes. Také šosatý kabát pro společenské příležitosti byl velmi oblíbený. Tento kabát byl uzavřený, volnější, se spojenými šosy. Pro další příležitosti tu byly i jiné druhy svrchníků, jako paletot, raglán, balmacaan nebo svrchník, jež nosily i ženy, a to havelok, plášť bez rukávů.

V dnešní době je jako svrchník oblíbený žaket. Nosí se pro příležitosti, jako je například vlastní svatba, státní recepce či oslava výročí. Žaket je jednořadový kabát, jehož poslední knoflík se nechává vždy rozepnutý a vychází z redingotu. Říká se, že když už muž omrzel redingot, který nebyl při pohybu až tak pohodlný, zepředu dozadu se mu ustříhly šosy a na světě byl žaket. Nejprve společenský šok, dnes už klasika.

Dalším v dnešní době velmi užívaným svrchníkem, který se nosí do společnosti, se stal smoking. Ten se bere převážně na takové společenské události, kde už na pozvánce je uvedena definice cravate noir nebo black tie. Smoking je klasický černý večerní oblek s lesklými klopami, které jsou většinou hedvábné nebo saténové. Když bychom našli na pozvánce definici jako cravate blanche nebo white tie, tak si společenská příležitost žádá velký společenský oblek, tedy frak. Takovými příležitostmi jsou například divadelní a operní premiéry, plesy, svatební oslavy nebo státní recepce. Frak je většinou tmavý, vypasovaný, se dvěma šosy, které sahají po kolena. Tento kabátek se nezapíná.

Teprve počátkem 19. století se kalhoty s délkou po kolena vyměňují za dlouhé, většinou světlé. Tyto kalhoty se nazývají pantaloons neboli pantalóny. Ty se zachovávají až do konce 19. století a podle určité doby jsou buďto širší, nebo užší.

Svým tvarem připomínají naše šponovky – dlouhé, nad botou obloukovitě vystřižené, aby se neřasily. Aby zůstaly vypnuté, stahovaly se pod patou ještě látkovou páskou.

Společenské kalhoty v dnešní době mají ustálený tvar, jsou rovné, s nažehlenými puky. Pro určité společenské příležitosti se mění jen barva kalhot nebo vzor.

Obrázek č.3

Obrázek č.4

2.2.2 Vesta, košile, kravata

Oblek 19. století býval doplněn o vestu. Vesta je součástí pánského šatníku již od třicetileté války. První forma vesty byla s rukávy. Ty odpadly až v průběhu 18. století, kdy se vesta také zkracuje a dostává formu, která se drží dodnes. V době *biedermeieru* se šila z látek, ze kterých se šily rovněž dámské šaty. Je tedy společně s kravatou výrazným akcentem celého obleku, proto se dělá z kvalitních látek se vzorky květovanými, károvanými, proužkovanými, kostkovanými a podobně.

Tvar vesty se zachoval dodnes. Mění se zase jenom barvy. Pro žaketový oblek je typická šedá vesta, pro frak je to bílá jednořadová nebo dvouřadová vesta s perleťovými knoflíky. Černá vesta se hodí pouze k audienci u panovníka, to je také jediná možnost, kdy se frak může obléct ve dne, protože frak je určen hlavně pro večerní příležitosti.

Celému obleku 19. století nesmí chybět sněhobílá košile s tuhým stojatým límcem a manžetami. Na ni se pro večerní události používala náprsenka – šmizetka. Tato náprsenka bývala buďto přišitá, nebo přivázaná ke košili, škrobená stejně jako límec. Později se začalo užívat přeloženého límce, všelijak tvarovaného.

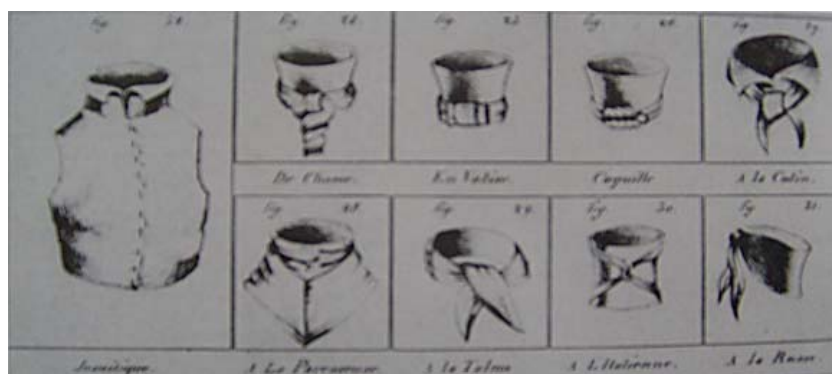
Pod límec se nosila kravata, většinou barvy bílé, ovšem pro společenské příležitosti se nosily kravaty i pastelových odstínů. Se změnou celkového vzhledu dostává i kravata nový ráz a význam a stává se nápadnější ozdobou oděvu.

Čím střízlivější byla pánská móda 19. století ve srovnání s 18. stoletím, tím více se soustředil zájem na kravatu, jednu z posledních ozdob mužského oděvu. V její volbě a vázání se musela projevit osobnost muže stejně výrazně jako kdysi u záhybů antických oděvů. [4]

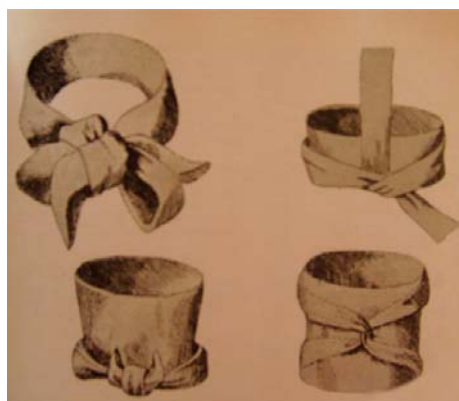
Vázání takové kravaty bylo neobyčejně složité. Jen málo lidí se vyznalo v umění vázat kravatu. V kravatě se měla odrazit mužská osobnost. To, jak si ji muž dokázal uvázat, značilo, zda se jedná o inteligentního mladíka, který se vyzná, anebo o nějakého pouličního chlapce bez špetky fantazie. V Anglii si mnoho klubů či společenství vymýšlí vlastní styl kravaty a také způsoby jejich vázání. V době *biedermeieru* vzniklo i několik učebnic o vázání kravaty.

Kravata v dnešní době má ustálenou formu. Existují tři základní typy vázání kravat - Long, Manhattan, Windsor. Kravata se většinou nijak nearanžuje. K žaketu se nosí světle šedá, černá nebo jemně vzorovaná kravata. Pro smoking je typický hedvábný motýlek, pro oblek na denní nošení to může být pestrý motýlek sladěný s barvou saka nebo košile. Frak je známý svým bílým motýlkem, nikdy černým, ten náleží číšníkům.

Obrázek č.5

Obrázek č.6

2.2.3 Doplnky a materiály

Z doplňků si elegantní muž 19. století nemohl upřít vycházkovou hůl, kapesní hodinky, jehlici v kravatě a v neposlední řadě cylindr. Cylindr byl velmi módní pokrývkou hlavy, ovšem byly tu i další, jako buřinka nebo měkký klobouk. Pro sport a cestování vznikaly takové čapky jako globetrotter, měkký klobouk s malým okrajem, tolik typický pro postavu Sherlocka Holmese, a žirard, nazývaný také canotier či matelot, což byl slaměný klobouk s malým okrajem, zdobený stuhou.

Co se týče materiálů v tehdejší době, opouštějí se exkluzivní materiály, jako byl samet a vzorované hedvábné látky. Oblek se začíná šít z prostých vlněných látek. Důraz se klade na střih. Ovšem neznamená to, že se upouští i od barev. Je pravdou, že černá a hnědá se těšila velké oblibě, ale většinou se doplňovala o barvy jako modrá, zelená, žlutá, šedá nebo by se mohlo říct o barvy šafránu, hřebíčku, šalvěže nebo blatouchu.

Stejně tak vzory jako káro, květiny a kostky patřily mezi oblíbené.

3 UNISEX

Termín, vytvořený roku 1960, se používal zcela neformálně. Zde uni- zastupuje slova jako jednotné, univerzální, sdílené, tak unisex může v důsledku znamenat sdílený oběma pohlavími. Můžeme také říci, že se jedná leckdy až o nerozlišitelnost dámského a pánského oblečení. Nedá se přesně říci, kdy se unisex objevil a kdo jej vymyslel. Za unisex bychom mohli považovat už tuniku v antickém Římě, která byla jak oděvem mužů, tak také žen. V podstatě v každém období bychom našli určité společné prvky. Ale pro nás je unisex výrazný právě až s nástupem pánského obleku, protože ten obsahuje všechny ty prvky tolik nám připomínající muže.

Proto se v souladu s tímto tématem nesmí opomenout taková módní tvůrkyně, jakou byla Coco Chanel

3.1 Coco Chanel

Již od počátku své tvorby je velkou inspirací pro její ambicióznost, sílu a um vzepřít se tehdejší módě přelomu 19. a 20. století a absurdním zvyklostem společnosti. Především se zasadila o místo jedné z prvních módních tvůrců, který užil záměrně pánských prvků v dámském odívání. V paměti může uvíznout především počátek její tvorby, kdy bydlela ještě s Etienнем Balsanem v jeho sídle, a pro svou hrdost a touhu ohromit si vzala na projížďku na koni košili, vestu a kalhoty právě ze skříně svého milence. Nejprve sklidila posměch, poté údiv a nakonec zájem.

Tato energií sršící žena se smutným výrazem ve tváři dokázala při své tvorbě strhnout záclonu z oken, aby z ní udělala šál, nebo ustříhnout límec z pánské košile, aby z něj udělala šaty. Tolik tvořivosti a fantazie, tím ohromila celý svět.

Nic nemohlo být svůdnější než toto dívčí páže a můžeme si položit otázku, odkud se jeho přitažlivost vzala. Vyplývala z dovednosti, s jakou se Gabrielle oblékla do mužského oděvu a přitom neopomněla zdůraznit, co je v ní nejvíc ženského. Odtud vzniká dojem, že se ani ne tak přestrojila, ale spíš upravila, jako by měla stát modelem nějakému malíři. [5]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 HLAVNÍ MYŠLENKA KOLEKCE

Baví mě zabývat se tvarem a účelem různých věcí a zároveň přemýšlet o tom, jak by mohly vypadat v jiném kontextu. Proto není divu, že již od počátku bylo hlavní myšlenkou kolekce transformování prvků a přidělování věcem nový účel. Zabývala jsem se řešením charakterů věcí a následným vymyšlením změn těchto charakterů.

Hlavní otázkou, kterou jsem si položila na začátku, bylo, jaké prvky by měly být transformovány. Motivací mi bylo heslo zmíněné již v úvodu : “móda se pořád vrací”, a tak jsem neváhala a ponořila jsem se do dějin odívání. Proč jsem tedy zvolila zrovna pánský oděv 19. století ?

Když jsem se tak probírala historií odívání, zjistila jsem, že zrovna pánská móda 19. století chtěla být tak jednoduchá a nevýrazná, až se jí skoro stala. Proto jsem ji chtěla znovu připomenout. Ukázat, že i za tou honosnou krásou spodniček a korzetů byla další elegantní krása kravat a klobouků.

Vycházela jsem z prvků tolik typických pro muže 19. století. Tyto prvky jsem konkrétněji rozvedla již v teoretické části, jde tedy hlavně o vestu, košili a kravatu.

Nejednalo se mi o to recyklovat staré košile a vesty, ale naopak, výzvu jsem hledala právě v samostatném vypracování jednotlivých prvků. S těmito vypracovanými prvky jsem potom pracovala dál a skládáním a modelací tvořila oděv. K celé tvorbě kolekce jsem přistupovala tedy hravě, jak už svědčí název friendly.

Každé části oděvu jsem se snažila dát jiný charakter jak po stříhové stránce, tak především po stránce materiálové. Tudíž jsem při vypracování určitých částí oděvu neužívala materiály pro ně tak typické, ale právě naopak, záměrně jsem užívala materiálů, které byly určeny pro jinou část pánského obleku. V praxi to znamená, že kravaty jsou tvořeny z materiálu na svrchník, nákrčník z materiálu určeného pro vestu a podobně.

Hlavní požadavky pro tehdejší pánský oděv byly od perfektně stříženého obleku na tělo po bezchybné naaranžování kravaty. Požadavky stanovené mnou na tuto kolekci jsou především uvolněnost, dostupnost a pohodlí, to vše se špetkou elegance.

4.1 Využití pánské prvky

Prvek, který mě inspiroval jako první převážně svým vypracováním, byla kravata, proto jsem se rozhodla ponechat její tvar a pracovat s ní jako se samotným celkem. Později jsem začala s kravatou pracovat i z hlediska způsobu vázání.

Z košile jsem využila více typických prvků. Jedná se o rukáv jakoby odtržený od zbytku košile. Dále jsem pracovala s límcem a také s nákrčníkem.

Další prvek, jež mě inspiroval, byla vesta. S vestou jsem pracovala jak s celkem, tak s jejími částmi nebo jsem jenom přejímala její tvar.

4.2 Materiál, barevnost

Materiálem jsem se inspirovala také v 19. století. Využila jsem tedy bavlněnou košilovinu, kterou jsem v průběhu práce nahradila žebrovanou pleteninou a bílým saténem, dále vlněnou oblekovku a pevnou bavlněnou látku s elasthanem.

Ačkoliv materiál používám velmi podobný materiálům 19. století, užívám ho přesto v jiných sférách, jak jsem již zmínila dříve. Koresponduje to tedy s myšlenkou mé kolekce, dát jiný charakter i dané látce.

Barvy a vzory jsem volila tak, aby zachytily a připomněly danou dobu. Tudiž základem zůstává hnědá doplněná o béžovou, žlutou a krémovou. Jako vzor jsem zvolila káro.

4.3 Popis tvorby

Na začátku své tvorby jsem se především soustředila na modelaci oděvu z již vypracovaných prvků. Jelikož jsem nešla cestou recyklace, tak pro mě bylo prioritou především perfektní vypracování daných prvků, konkrétně kravat a košilových rukávů. Už při prvotním vypracovávání kravat mě překvapilo, jak je ve skutečnosti kravata dlouhá. To mi otevřelo široké možnosti modelace, ze které jsem dospěla nejdříve k živůtku šatů, jež přechází do zadní části oděvu, kde mi dala délka kravat možnost vytvořit obdobu šosů pánského fraku. Tento živůtek je doplněn o bílou sukni, u které jsem spodní tvar přejala z hlavice rukávu. A jako další připomínku na košili jsem zvolila zapínání na légu. Z kravat jsem potom modelací dospěla k vestě, která je doplněna o bohatý nákrčník, tvořený z materiálu určeného pro vestu. Významnou roli tu hraje také obuv, jež se skládá ze dvou částí: z nízké obuvi samotné a odnímatelného návleku, který je na dvouřadové zapínání a je náznakem tvaru dvouřadové vesty.

Další prvek pánského obleku, který jsem využila, byl rukáv od košile. Modelací tohoto prvku jsem získala top. Tento top je na zavázání za krkem a samotná ramínka jsou zakončena stejným způsobem, jakým se zakončuje kravata.

U dalších modelů jsem již využívala stříhového zpracování. Jedná se především o stříh vesty, kterou jsem například protáhla do tvaru šatů nebo jsem vyměnila přední díl za zadní a podobně.

U tvorby se mi jednalo především o to, aby byly náznaky a odkazy na pánský oblek v každé části oděvu. Tvořila jsem oděv tak, aby tyto náznaky byly nenásilné, ale aby si jich každý všiml buď na první pohled, anebo při bližším prohlédnutí.

Obrázek č.7

Obrázek č.8

Obrázek č.9

Obrázek č.10

Obrázek č.11

Obrázek č.12

Obrázek č.13

Obrázek č.14

ZÁVĚR

Při celkové tvorbě jsem se neustále obohacovala o nové a nové nápady, které nacházely inspiraci v historii i v samotné modelaci oděvu. Otevíraly se mi neustále nové cesty, jak určitý prvek pojmout a uchytit. Díky této práci jsem získala spoustu užitečných informací, jak už z hlediska teoretické, tak převážně z praktické části bakalářské práce, což bude jistě velkým přínosem pro mou budoucí tvorbu.

Tvorba kolekce male friendly mě naplňovala a bavila, a vyčerpávala zároveň. Některé modely jsem musela přešívát, měnit jejich charakter nebo úplně odstranit. Avšak mohu říct, že s výsledkem jsem spokojena. Oděv v sobě má ty určité náznaky hledání, jakých jsem se snažila dosáhnout. Prioritou pro tuto kolekci bylo splnit požadavky na kvalitní a nositelný design s odkazem na pánský oblek. Tyto požadavky jsem z mého hlediska splnila a myslím, že celková kolekce má divákovi nebo nositeli co nabídnout.

Úplným závěrem bych chtěla dodat, že má práce nevede k tomu předvést znovu muže na ženském těle, ale právě naopak, předvést ženu v celé její kráse za pomoci muže.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

L. Kybalová, O. Herbenová, M. Lamarová: Obrazová encyklopedie módy, Artia Praha 1973, ISBN 37-006-74

L. Kybalová: Od empíru k druhému rokoku, Nakladatelství lidové noviny 2004, ISBN 80-7106-147-6

J. Skarlantová: Od krinolíny k džínsům, Nakladatelství Práce Praha 1979, ISBN 24-048-79

Francois Baudot: Móda století, Vydala Euromedia Group, k. s. – Ikar v Praze 2001, ISBN 80-7202-943-6

J. Máchalová: Módou posedlí, Moraviapress a.s. 2001, ISBN 80-86181-47-2

Sylvia Jonas: Móda v proměnách času, REBO productions, ISBN 978-80-7234-857-2

Edmonde Charles-Roux: Coco Chanel, Vlasta knihovna moderní ženy, ISBN 80-202-0392-3

SEZNAM WEBOVÝCH ODKAZŮ

http://www.dobraadresa.cz/2003/DA10_03.pdf

<http://www.katolicka-dekadence.cz/?p=117>

<http://www.historicke-zbrane-kostymy.cz/?sel=content&menuID=34&parentID=12>

SEZNAM OBRÁZKŮ

1. Hlavní dandy – George Bryan Brummel
2. George Bryan Brummel – portrét
3. Siluety redingotu (1822) a fraku (1834)
4. Siluety fraku (1836) a kabátu (1840)
5. Ilustrace různých způsobů vázání nákrčníků z knihy *L'Art de mettre sa cravatte*, Paříž 1837
6. Další způsoby vázání kravat
7. Módní kresba č.1
8. Módní kresba č.2
9. Módní kresba č.3
10. módní kresba č.4
11. módní kresba č.5
12. ukázka části fotodokumentace
13. ukázka části fotodokumentace
14. ukázka části fotodokumentace

